

П.М. УСТИМЕНКО

Інститут ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН України
вул. Терещенківська, 2, Київ, 01601, Україна
geobot.@ukr.net

**ТЕРИТОРІАЛЬНА ДИФЕРЕНЦІАЦІЯ
РОСЛИННОСТІ НАЦІОНАЛЬНОГО
ПРИРОДНОГО ПАРКУ «ВИЖНИЦЬКИЙ»**

Ключові слова: карта рослинності, легенда, структура легенди, асоціація, комплекс асоціацій, Вижицький національний парк

З метою вивчення природних і антропогенних процесів, що відбуваються нині в основних природно-географічних зонах Землі, створюється глобальна система стеження та контролю — екологічний моніторинг. Він є особливо ефективним у разі організації на базі об'єктів природно-заповідного фонду. З прийняттям рішення про глобальний моніторинг у зв'язку з загрозливою екологічною ситуацією у світі розгорнулися роботи з усіх основних програм, так чи інакше пов'язаних із спостереженням, оцінкою і прогнозуванням стану навколишнього середовища, а також регулюванням його якості. Фітоценотичний моніторинг є частиною екологічного, отримані з його допомогою дані компліментарні з усіма суміжними дисциплінами біогеографічного циклу та багатьма різновидами моніторингу [8]. Великомасштабне геоботанічне картування заповідних ділянок — це ключова ланка фітоценотичного моніторингу резерватних сукцесій фітоценосистем.

Природно-заповідна мережа в Українських Карпатах нині є досить розвинутою. Вона репрезентована одним біосферним (БЗ) та одним природним (ПЗ) заповідником, 6 національними природними (НПП) і 8 регіональними ландшафтними (РЛП) парками, 22 заказниками загальнодержавного значення, 11 пам'ятками природи загаль-

нодержавного значення та багатьма природно-заповідними об'єктами місцевого значення. Геоботанічне картування природоохоронних об'єктів регіону розпочалося значно пізніше, ніж їх ботанічне вивчення, і нині є на початковому етапі. Першими були закартовані окремі заповідні масиви Карпатського БЗ [7, 14], пізніше, після значної перерви, складено геоботанічні карти ПЗ «Горгани» [9] та заповідного масиву «Долина нарцисів» [5]. Рослинність НПП регіону поки що не картували.

У літературі висвітлені результати фітоценотичних досліджень НПП «Вижницький» [6, 10—12 та ін.]. У 2003 р. ми досліджували його рослинний покрив, водночас здійснюючи великомасштабне (1 : 25000) геоботанічне картографування. Вихідним матеріалом слугували геоботанічні описи корінної та похідної рослинності екосистем НПП «Вижницький». Картографічною основою були плани лісовпорядкувань. За їх допомогою обирали оптимальні маршрути, отримували інформацію зі спеціального навантаження геоботанічної карти та уточнювали геоботанічні контури. Дослідження проводили загальноприйнятими польовими методами, провідними були маршрутний і геоботанічного картування. Ми мали на меті з'ясування просторової диференціації рослинного покриву НПП «Вижницький» та створення великомасштабної геоботанічної карти як основи моніторингу його рослинного покриву.

Результати досліджень та їх обговорення

НПП «Вижницький» (7928,4 га) розташований у Вижицькому р-ні Чернівецької обл. За фізико-географічним районуванням України [13] значна частина досліджуваної території належить до району низькогір'їв Покутсько-Буковинських Карпат підобласті Покутсько-Буковинських Карпат області Зовнішніх Карпат, а північно-східні ділянки — до Прут-Сіретського району області Передкарпаття.

Згідно з геоботанічним районуванням [1] територія парку розміщена у межах Шешорсько-Красносільського геоботанічного району ялиново-ялицево-букових і ялиново-буково-ялицевих лісів Карпатського округу Східнокарпатської гірської підпровінції. За Я.П. Дідухом та Ю.Р. Шелягом-Сосонком [4] вона входить до Мармаросько-Чорногірсько-Свидовецького округу скельно- та звичайнодубових, букових, модринових і ялинових лісів, субальпійської та альпійської рослинності Східнокарпатської підпровінції листяних і хвойних лісів та високогірної рослинності.

Рослинність парку представлена лісовою, лучною, болотною та водним типами. За характером є лісовою, оскільки ліси займають понад 90 % території. Особливість лісів — складна будова деревостанів, сформованих *Abies alba* Mill., *Fagus sylvatica* L., *Picea abies* (L.) Karst. з участю багатьох інших порід (*Acer platanoides* L., *A. pseudoplatanus* L., *Betula pendula* Roth., *Carpinus betulus* L., *Cerasus avium* (L.) Moench, *Populus tremula* L., *Ulmus glabra* Huds., *Quercus petraea* (Mattuschka) Liebl. тощо).

Легенда геоботанічної карти НПП «Вижницький» являє собою перелік одиниць рослинності, угруповання яких займають достатні площі, що дозволяє картувати їх в обраному масштабі. Вона базується на еколого-фітоценотичній кла-

сифікації рослинності, яка трансформована в легенду за типологічним принципом із залученням екологічних критеріїв для конкретизації територіальної приуроченості виділених таксонів [2, 3, 15]. Таксономічний ранг і просторове відбиття підрозділів, які складають легенду, різні. В обраному масштабі картуються одиниці різного таксономічного значення і обсягу, що дає змогу відобразити всю складність рослинного покриву. Основними одиницями картування рослинності є асоціації, які переважають, проте частіше — їхні комбінації як наслідок мозаїчного і складного рослинного покриву. Кожна одиниця картування отримала свій порядковий номер.

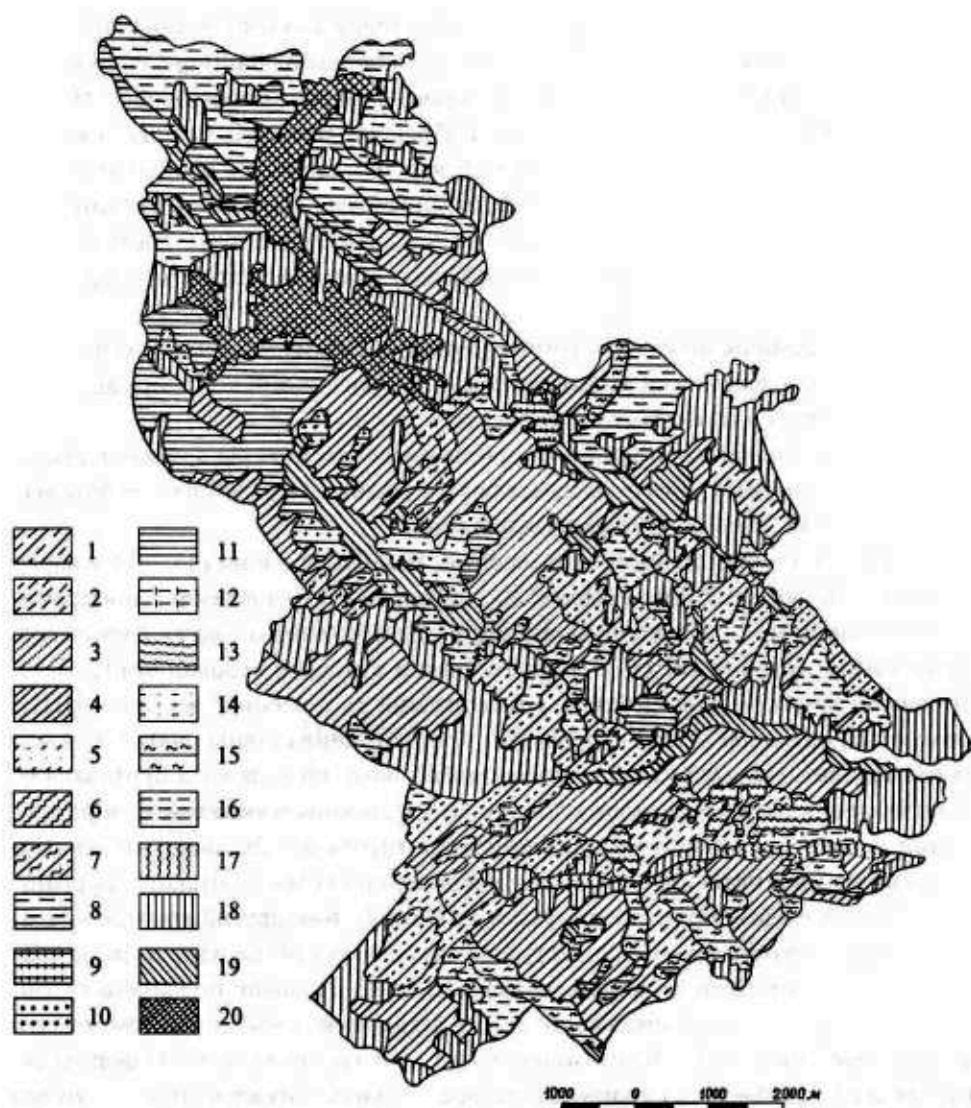
Внаслідок дрібноконтурності лучних асоціацій, розмитості їхніх меж, флуктуаційних процесів основними категоріями лук виступає комплекс формацій, що формуються у подібних екологічних умовах.

Поряд з угрупованнями природної рослинності легенда відображає і антропогенні — лісові культури та самовідновлювані ділянки лісу. Легенда геоботанічної карти налічує 20 номерів одиниць картування.

Ліси у легенді представлені 18 номерами. Найбільші площі (44,2 %) у парку займають ліси формації *Abieta albae* [12], репрезентованої в легенді 7 номерами. Найпоширенішими є фітоценози асоціації *Piceeto (abietis)-Fageto (sylvaticae)-Abietum (albae) rubosum (hirti)* (4)* та її комплекси з іншими асоціаціями (2, 3, 7). Фітоценози даних виділів виявлені у центральній та південній частинах НПП. Формуються на схилах різних експозицій, гіпсометричних рівнів (600—900 м над р.м.) та крутості (15—20°), трапляються, здебільшого, на всій його протяжності. Екотопи характеризуються мезотрофними лісорослинними умовами з добре дренованими, легкосуглинистими, щербенистими ґрунтами. Деревостани нечітко двоярусні із зімкнутістю крон 0,7—0,8: у першому ярусі (24—27 м) панують різновікові *Abies alba*, *Picea abies*, які ростуть за I—II бонітетом, другий ярус (20—22 м) формує *Fagus sylvatica* (II—III бонітет) з домішкою *Acer platanoides*, *A. pseudoplatanus*, *Ulmus glabra*. Досить рясний підріст *Abies alba*. Підлісок порівняно густий (0,5-0,6), утворений *Rubus hirtus* Waldst. et Kits. Поодинокі в ньому ростуть *Lonicera nigra* L., *Corylus avellana* L., *Sambucus racemosa* L. Під густим підліском сформувався розріджений (15—20 %) травостій, де представлені бореальні (*Carex sylvatica* Huds., *Dryopteris austriaca* Woyng. ex Schinz et Thell., *Dryopteris filix-mas* (L.) Schott, *Gymnocarpium dryopteris* (L.) Newm., *Oxalis acetosella* L.), неморальні (*Actea spicata* L., *Dentaria bulbifera* L., *D. glandulosa* Waldst. et Kit., *Lunaria rediviva* L., *Mycelis muralis* (L.) Dumort., *Galeobdolon luteum* Huds., *Galium odoratum* (L.) Scop., *Mercurialis perennis* L.) та монтанні (*Festuca altissima* All., *Polystichum aculeatum* (L.) Roth, *Telekia speciosa* (Schreb.) Baumg.) види.

Значного розвитку у південній частині НПП набули фітоценози формації *Piceeto (abietis)-Fageto (sylvaticae)-Abietum (albae) festucosum (altissimae)*, що ростуть у комплексі з фітоценозами *P.-F.-A. rubosum (hirti)* і входять до єдиного контуру (3). Формуються переважно у нижній частині спадастих (5—20 %) схилів на добре

* Цифри у дужках — номер виділу у легенді карти рослинності.

Карта рослинності національного природного парку «Вижницький». Умовні позначення: *Abieta albae*: 1 — *Fagetum-Abietum rubosum (hirti)*; 2 — *Piceeto (abietis)-Fagetum (sylvaticae)-Abietum (albae) rubosum (hirti)* у комплексі з *P.-F.-A. mercurialidosum (perennis)*; 3 — *Piceeto (abietis)-Fagetum (sylvaticae)-Abietum (albae) rubosum (hirti)* у комплексі з *P.-F.-A. festucosum (altissimae)*; 4 — *Piceeto (abietis)-Fagetum (sylvaticae)-Abietum (albae) rubosum (hirti)*; 5 — *Piceeto (abietis)-Fagetum (sylvaticae)-Abietum (albae) caricosum (pilosae)*; 6 — *Piceeto (abietis)-Fagetum (sylvaticae)-Abietum (albae) lunariosum (redivivae)*; 7 — *Piceeto (abietis)-Fagetum (sylvaticae)-Abietum (albae) rubosum (hirti)* у комплексі з *P.-F.-A. luzulosum (luzuloiditis)*; *Fageta sylvaticae*: 8 — *Fagetum (sylvaticae) rubosum (hirti)*; 9 — *Fagetum (sylvaticae) luzulosum (luzuloiditis)*; 10 — *Fagetum (sylvaticae) rubosum (hirti)* у комплексі з *F. asperulosum (odorati)*, *A.-F. rubosum (hirti)*; 11 — *Fagetum (sylvaticae) rubosum (hirti)* у комплексі з *F. luzulosum (luzuloiditis)*; 12 — *Abieto (albae)-Piceeto (abietis)-Fagetum (sylvaticae) caricosum (pilosae)*; 13 — *Abieto (albae)-Piceeto (abietis)-Fagetum (sylvaticae) rubosum (hirti)* у комплексі з *A.-P.-F. mercurialidosum (perennis)*; 14 — *Abieto (albae)-Piceeto (abietis)-Fagetum (sylvaticae) lunariosum (redivivae)*; 15 — *Abieto (albae)-Piceeto (abietis)-Fagetum (sylvaticae) rubosum (hirti)*; 16 — *Abieto-Piceeto-Fagetum rubosum (hirti)* у комплексі з *Abieto (albae)-Fagetum (sylvaticae) rubosum (hirti)*, *A.-P.-F. festucosum (altissimae)*, *A.-F. festuco-*

sum (altissimae); Alneta incanae: 17 — *Alneta incanae* (з переважанням у травостої *Aegopodium podagraria*, *Petasites albus* у комплексі з лучними формаціями (*Deschampsia caespitosa*, *Alopecureta pratensis*); 18 — лісові культури та самовідновлені молоді ділянки лісу; Луки: 19 — лучні формації (*Festuca rubrae*, *Agrostideta tenuis*, *Nardeta strictae*, *Deschampsia caespitosa*); 20 — населені пункти, агрофітоценози, синантропна рослинність

Map of Vegetation of the national nature park «Vyzhnytsky». Symbols indicate: *Abieta albae*: 1 — *Fagetum-Abietum rubosum (hirti)*; 2 — *Piceeto (abietis)-Fageto (sylvaticae)-Abietum (albae) rubosum (hirti)* in complex with *P.-F.-A. mercurialidosum (perennis)*; 3 — *Piceeto (abietis)-Fageto (sylvaticae)-Abietum (albae) rubosum (hirti)* in complex with *P.-F.-A. festucosum (altissimae)*; 4 — *Piceeto (abietis)-Fageto (sylvaticae)-Abietum (albae) rubosum (hirti)*; 5 — *Piceeto (abietis)-Fageto (sylvaticae)-Abietum (albae) caricosum (pilosae)*; 6 — *Piceeto (abietis)-Fageto (sylvaticae)-Abietum (albae) lunariosum (redivivae)*; 7 — *Piceeto (abietis)-Fageto (sylvaticae)-Abietum (albae) rubosum (hirti)* in complex with *P.-F.-A. luzulosum (luzuloiditis)*; *Fageta sylvaticae*: 8 — *Fagetum (sylvaticae) rubosum (hirti)*; 9 — *Fagetum (sylvaticae) luzulosum (luzuloiditis)*; 10 — *Fagetum (sylvaticae) rubosum (hirti)* in complex with *F. asperulosum (odorati)*, *A.-F. rubosum (hirti)*; 11 — *Fagetum (sylvaticae) rubosum (hirti)* in complex with *F. luzulosum (luzuloiditis)*; 12 — *Abieto (albae)-Piceeto (abietis)-Fagetum (sylvaticae) caricosum (pilosae)*; 13 — *Abieto (albae)-Piceeto (abietis)-Fagetum (sylvaticae) rubosum (hirti)* in complex with *A.-P.-F. mercurialidosum (perennis)*; 14 — *Abieto (albae)-Piceeto (abietis)-Fagetum (sylvaticae) lunariosum (redivivae)*; 15 — *Abieto (albae)-Piceeto (abietis)-Fagetum (sylvaticae) rubosum (hirti)*; 16 — *Abieto-Piceeto-Fagetum rubosum (hirti)* in complex with *Abieto (albae)-Fagetum (sylvaticae) rubosum (hirti)*, *A.-P.-F. festucosum (altissimae)*, *A.-F. festucosum (altissimae)*; *Alneta incanae*: 17 — *Alneta incanae* (with prevailing in grass *Aegopodium podagraria*, *Petasites albus* complex of meadow formation (*Deschampsia caespitosa*, *Alopecureta pratensis*); 18 — forest cultures and self-recovered young locations of forest; meadows: 19 — complex of meadow formation (*Festuca rubrae*, *Agrostideta tenuis*, *Nardeta strictae*, *Deschampsia caespitosa*); 20 — settlements, agrophytocoenoses, synanthropic vegetation

розвинутих, досить щebenистих оглеєних буроземних ґрунтах. Деревостани багатоярусні, високозімкнуті (0,7—0,8) і високопродуктивні (I бонітет). Перший ярус (0,3—0,4) формують *Abies alba* і *Picea abies*. Бук дещо відстає у рості і утворює другий ярус (0,2—0,5). Рідкий (0,1) ярус підліску із *Rubus hirtus*, *Lonicera nigra*, *Daphne mezereum* L. У густому (60—70 %) травостої переважає *Festuca altissima* (50 %), завжди багато *Athyrium filix-femina* (L.) Roth, *Dryopteris cartusiana* (Vill.) H.P. Fuchs, *Geranium robertianum* L., *Mycelis muralis*, *Galeobdolon luteum*, *Galium odoratum*, *Senecio jacobea* L. та інших видів, характерних також для попередніх асоціацій.

У південній частині НПП на обмежених площах сформувалися фітоценози *Piceeto (abietis)-Fageto (sylvaticae)-Abietum (albae) caricosum (pilosae)*, що трапляються у регіоні зрідка. Приурочені до південних стрімких схилів із середньосуглинковими дрібнощebenистими середньоглибокими ґрунтами. Лісостан двоярусний: у першому ярусі (0,2—0,4) ростуть ялина та ялиця I бонітету, у другому (0,3) — паує бук II бонітету. Добре відновлюються ялиця і бук. Підлісок не сформований, поодинокі зростають *Rubus hirtus*, *Daphne mezereum*. Для травостою (30—35 %) характерне переважання неморальних видів з домінуванням *Carex pilosa* Scop. (20 %) та постійною участю *Astrancia major* L., *Galium odoratum*, *Paris quadrifolia* L., *Micelis muralis*, *Galeobdolon luteum*, *Mercurialis perennis* тощо.

Фітоценози *Fageto (sylvaticae)-Abietum (albae) rubosum (hirti)* (1) поширені фрагментарно і трапляються у низькогірних південній і східній частинах НПП у межах висот 700 м над р.м. Раритетні фітоценози *Piceeto (abietis)-Fageto (sylvaticae)-Abietum (albae) lunariosum (redivivae)* (6) формують невеликі масиви (здебільшого у

східній та південній частинах) на дренованих ділянках гірських вершин. Ці ліси відзначаються високоповнотними (0,7—0,8) та продуктивними (I—II бонітет) деревостанами. Їх основу складають *Abies alba*, *Picea abies* (перший ярус, висота 24—28 м) та *Fagus sylvatica* (другий ярус, 20—22 м). Густий травостій (75—80 %) формує *Lunaria rediviva* з участю видів, характерних для вищеописаних фітоценозів.

Букові ліси (42,3 %) [12] у легенді представлені 9 номерами. Поширені повсюдно на дослідженій території, але найбільші масиви знаходяться у північній частині. Тут переважають фітоценози *Fagetum (sylvaticae) rubosum (hirti)* (8) та її комплекси з іншими асоціаціями (10, 11). Формування чистих букових лісів у цій частині НПП, часто молодих і середньовікових, зумовлене, вірогідно, антропогенним фактором, оскільки вони межують з великими населеними пунктами (м. Вишня, с. Виженка) і містить видимі ознаки недавніх рубок. Тому під наметом розріджених деревостанів (0,5—0,6), де панує бук, утворився досить густий ярус підліску із *Rubus hirtus* і розріджений травостій.

Фітоценози *Fagetum (sylvaticae) luzulosum (luzuloiditis)* (9) є малопоширеними і трапляються на порівняно великих площах лише в західній частині НПП, де формуються переважно на південних схилах.

Змішані букові ліси поширені нерівномірно: найбільші їхні площі виявлені у центральній та південній частинах. Найпоширенішими є фітоценози *Abieto(albae)-Piceeto (abietis)-Fagetum (sylvaticae) rubosum (hirti)* та їхні комплекси з іншими асоціаціями (*A.-P.-F. mercurialidosum (perennis)*, *A.-P.-F. festucosum (altissimae)*, *Abieto (albae)-Fagetum (sylvaticae) festucosum (altissimae)*), що входять до єдиного контуру (13, 16). Приурочені переважно до верхніх частин схилів (20—300) з буроземними ґрунтами різної щербистості. Деревостани цих лісів із зімкнутістю 0,6—0,7 формують *Abies alba* і *Picea abies* (перший ярус зімкнутістю 0,2—0,3, заввишки 23—26 м), *Fagus sylvatica* (другий ярус, відповідно, 0,5, 21—22 м). У його складі відзначені поодинокі *Acer platanoides*, *Ulmus glabra*. Густий підлісок (0,3—0,5) формує *Rubus hirtus*. Розріджений травостій (10—20 %) складають, переважно, неморальні види, характерні і для вищеописаних асоціацій. У менш порушених фітоценозах ярус підліску не виявлений, а в травостої домінують *Festuca altissima*, *Mercurialis perennis*.

Фітоценози *Abieto (albae)-Piceeto (abietis)-Fagetum (sylvaticae) caricosum (pilosae)* (12) та *A.-P.-F. lunariosum (redivivae)* (14) поширені фрагментарно, але є характерним елементом лісів. Перші трапляються на схилах південних, південно-східних та східних експозицій у південній частині НПП, мають дещо менші зімкнутість (0,5) і продуктивність (II бонітет) деревостану. Другі ростуть на плоских вершинах гір у північній частині.

Сіровільхові ліси (*Alnetum incani*) в легенді представлені одним номером. Найбільші їхні масиви трапляються вздовж русла струмка Стебник, що протікає у південній частині НПП. Тут *Alnus incana* (L.) Moench знаходиться в оптимальних для росту умовах. Деревостани високопродуктивні (I—II бонітет) і середньоповнотні (0,5—0,6). Характеризуються переважанням фітоценозів *Alnetum (incanae) aegopodiosum (podagrariae)* та *A. petasitosum (albi)*. Як наслідок рубок у минулому — на місці цих лісів утворилися луки формації *Deschampsietea caespitosae* та *Alopecureta*

pratensis, які трапляються у комплексі з сіривільховими лісами і входять до єдиного контуру (17).

З метою лісовідновлення суцільнолісосічних ділянок на території НПП створювалися лісові культури з переважанням насаджень *Abies alba*, *Picea abies*, *Fagus sylvatica* (17 %), частину таких площ залишали для природного відновлення (18). Лісовідновлювані та штучні ділянки трапляються по всій території парку, але найбільші їх площі зосереджені по її периметру.

Невід'ємною частиною ландшафтів НПП виступають луки, хоча і займають незначні площі (2 %) [12]. Вони сформувалися на місці лісової рослинності і трапляються на вершинах гір, схилах серед лісових масивів, по берегах струмка Сухий. Представлені трьома класами формацій: справжніми, торф'янистими, пустищними. Трапляються у комплексі і входять до єдиного контуру (19). Переважають справжні луки з домінуванням фітоценозів формацій *Agrostideta tenuis*, *Alopecureta pratensis*, *Anthoxantheta odorati*, *Festuceta rubrae* та інші. Для них властиві густі (90—95 %) та флористично багаті травостої. На лучних ділянках з ознаками порушення сформувалися фітоценози формацій *Deschampsieta caespitosae* та *Nardeta strictae*.

Контур урбофітоценозів (20) включає комплекси рослинності населених пунктів. Представлені зеленими насадженнями, фруктовими садами, городами, рудеральними угрупованнями. Зелені насадження створені з аборигенних видів, а сади — із традиційних районованих сортів яблунь, слив, малини, смородини тощо. Города засаджені здебільшого картоплею, озимими зерновими, овочами та ін. Рудеральні угруповання сформувалися на порушених субстратах (вилучених із сільгоспвикористання землях, відвалах, уздовж доріг).

Таким чином, рослинність НПП «Вижницький» є мало зміненою, лише в північній частині вона зазнала активного господарського впливу, що призвело до формування чистих букових лісів. Фітоценотичною особливістю національного парку є територіальне переважання угруповань субформацій *Piceeto (abietis)-Fageto (sylvaticae)-Abieta (albae)* та *Abieto (albae)-Piceeto (abietis)-Fageta (sylvaticae)*, значними є площі раритетних фітоценозів з домінуванням у травостої *Lunaria rediviva*. Вирубання лісів у минулому сприяло переважанню на великих площах фітоценозів з домінуванням у підліску *Rubus hirtus* Waldst. et Kit. Створена геоботанічна карта з пояснювальним текстом нині є найдетальнішою оглядовою картою рослинності НПП «Вижницький». Вона слугуватиме точкою відліку спостережень за резерватогенними змінами рослинного покриву за умов заповідного режиму.

Висловлюємо щирі вдячність канд. геогр. наук. В.П. Коржикю за допомогу в організації картування рослинності НПП «Вижницький» та Л.П. Єременко — за технічну підготовку картографічного матеріалу.

1. Геоботанічне районування Української РСР. — К.: Наук. думка, 1977. — 304 с.
2. Грибова С.А., Исаченко Т.И. Картирование растительности в съемочных масштабах // Полевая геоботаника. — Л.: Наука, 1972. — Т. 4. — С. 137—330.
3. Дидух Я.П., Єременко Л.П., Куковица Г.С., Шеляг-Сосонко Ю.Р. Крупномасштабная геоботаническая карта как модель для изучения антропогенных сукцессий растительности // Геобот. картограф. — Л.: Наука, 1984. — С. 25—33.

4. Дідух Я.П., Шеляг-Сосонко Ю.Р. Нове геоботанічне районування України та суміжних територій // Укр. ботан. журн. — 2003. — 60, № 1. — С. 6—17.
5. Дубина Д.В., Устименко П.М. Карта рослинності заповідного масиву «Долина нарцисів» (Закарпатська обл.) // Укр. ботан. журн. — 2007. — 64, № 4 — С. 553—564.
6. Заповідники і національні природні парки України. — К.: Вища шк., 1999. — 232 с.
7. Попович С.Ю., Устименко П.М., Шеляг-Сосонко Ю.Р. Карта рослинності Чорногірського масиву Карпатського біосферного заповідника // Укр. ботан. журн. — 1998. — 55, № 2. — С. 195—200.
8. Ткаченко В.С. Фітоценотичний моніторинг резерватних сукцесій в Українському степовому природному заповіднику. — К.: Фітосоціоцентр, 2004. — 184 с.
9. Устименко П.М., Климук Ю.В. Карта рослинності природного заповідника «Горгани» як основа фітоценотичного моніторингу // Укр. ботан. журн. — 2006. — 63, № 4. — С. 470—479.
10. Фіторізноманіття національних природних парків України / За заг. ред. Т.Л. Андрієнко, В.А. Онищенко. — К.: Наук. світ, 2003. — 143 с.
11. Чорней І.І., Буджак В.В., Скільський І.В. Сучасний стан флори, рослинності та фауни національного природного парку «Вижницький» // Мат.-ли. наук.-практ. конф., присв. 10-річчю природ. запов. «Горгани». — Надвірна, 2006. — С. 261—265.
12. Чорней І.І., Буджак В.В., Якушенко Д.М. та ін. Національний природний парк «Вижницький». Рослинний світ // Природно-заповідні території України. Рослинний світ. Вип. 4. — К.: Фітосоціоцентр, 2005. — 248 с.
13. Цысь П.Н. Область Внешних Карпат // Физико-географ. районир. Украинской ССР. — Киев: Изд-во Киев. ун-та, 1968. — С. 597—608.
14. Шеляг-Сосонко Ю.Р., Попович С.Ю., Устименко П.М. Ценотична різноманітність // Біорізноманіття Карпатського біосферного заповідника. — К.: Интеркоцентр, 1997. — С. 114—162.
15. Шеляг-Сосонко Ю.Р., Осычнюк В.В., Андрієнко Т.Л. География растительного покрова Украины. — Киев: Наук. думка, 1982. — 288 с.

Рекомендує до друку
Я.П. Дідух

Надійшла 04.05.2007

П.М. Устименко

Інститут ботаники ім. Н.Г. Холодного НАН України, г. Київ

ТЕРРИТОРИАЛЬНАЯ ДИФФЕРЕНЦИАЦИЯ РАСТИТЕЛЬНОСТИ НАЦИОНАЛЬНОГО ПРИРОДНОГО ПАРКА «ВЫЖНИЦКИЙ»

Впервые составлена карта растительности национального природного парка «Выжницкий». Легенда карты включает 20 номеров, базируется на эколого-фитоценотической классификации, которая трансформирована в легенду по типологическому принципу. Даны общие ботанико-географические сведения об основных синтаксонах растительности территории исследований, показана их связь с ведущими факторами среды. Делается вывод о том, что растительность является синтаксономически разнообразной, малонарушенной, с преобладанием фитоценозов субформаций *Piceeto (abietis)-Fageto (sylvaticae)-Abieta (albae)* и *Abieto(albae)-Piceeto (abietis)-Fageta (sylvaticae)*. В настоящее время предложенная геоботаническая карта с пояснительным текстом является наиболее детальной обзорной картой растительности НПП «Выжницкий» и может служить основой мониторинга ее резерватогенных смен.

Ключевые слова: национальный природный парк «Выжницкий», карта растительности, легенда, структура легенды, ассоциация, комплекс ассоциаций.

P.M. Ustymenko

M.G. Kholodny Institute of Botany,
National Academy of Sciences of Ukraine, Kiev

TERRITORIAL DIFFERENTIATION OF VEGETATION OF THE NATIONAL NATURE PARK «VYZHNYTSKY»

First the map of vegetation of the national nature park «Vyzhnytsky» has been charted. A legend of the map of vegetation of the national nature park «Vyzhnytsky» consists of 20 numbers. It is based on ecologo-phytocoenotic classification, its transformation into the legend is made on the basis of typological principle. General botanical and geographical information about principal syntaxa of vegetation in researched area, their connection with main factors of environment are represented here. It is concluded that the vegetation is syntaxonomically diverse, slightly broken with predominance of phytocoenoses of subformation *Piceeto (abietis)-Fageto (sylvaticae)-Abieta (albae), Abieto(albae)-Piceeto (abietis)-Fageta (sylvaticae)*. The set up geobotanical map with explanation text is the most detailed survey map of vegetation of the national nature park «Vyzhnytsky» and would be used as a basis of monitoring of its reserve-caused changes.

Key words: nature park «Vyzhnytsky», map of vegetation, legend, legend's structure, association, complex of associations.